

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Jarkko Riipinen, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 17.6.2022 § 22, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 31.8.2022 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025. Kauniaisten kaupunki on pyytänyt lisäaikaa lausunnon antamiseen koska syksyn kaupunginhallitus kokoontuu 5.9.2022.

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö, otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025. Aineisto löytyy myös HSY:n internet-sivuilta:

[Hsy Toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025](#)

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 - 2025 tavoiteasetanta perustuu 2030 strategiaan josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2022.

Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Yhteenveto toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023-2025

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2023-2025 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset sekä alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2023 on käytetty 2 %:a, ellei tarkempaa arviota menoeristä ole ollut käytettävissä. Suunnitelmavuodet 2024 ja 2025 on esitetty vuoden 2023 hintatasossa.

Vesi -ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään uuteen 10 vuoden investointiohjelmaan.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan hitaasti suunnitelmakaudella. Vuonna 2023 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 97,2 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,8 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 154,8 miljoonaa m³.

Vuonna 2023 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,7 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 386 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 207 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 247 000 tonnia.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2022 – 2024. Henkilöstömäärien toteutumat ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Henkilöstösuunnitelma päivitetään syksyn lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2023 ovat 419,1 miljoonaa, mikä on 22,7 miljoonaa (5,5 %) enemmän vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksissa oletetun 4,0 % inflaatiokorotuksen lisäksi 3,0% reaalikorotus.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan entisestään laskevan ja vastaavasti hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrien jatkavan kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin. Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistelelee jätemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla. Korotus vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1%. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Vuonna 2023 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,486 miljoonaa euroa (tilinpäätöksen mukaan 4,286 milj. vuonna 2021). Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 44 860 euroa v. 2023, 48 270 euroa v.2024 ja 49 750 v.2025. Osuus on budjetoitu ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2023 ovat 205,1 miljoonaa euroa, joka on 10,8 miljoonaa (5,0 %) vähemmän kuin vuoden 2022 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Suurimman vaikutuksen kuluihin aiheuttaa Blominmäen jätevedenpuhdistuksen käyttöönotto. Lisäksi vuosien 2023 - 2025 kuluihin on huomioitu Suomenojan laitoksen purkukustannusta yhteensä 17 miljoonaa. Myös vuodelle 2022 on tehty 17 milj. euron varaus.

Vuonna 2023 toimintakuluista noin 55 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 25 %, materiaalihankinnat noin 16 % sekä muut kulut noin 4 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2023 on 216,2 miljoonaa (51,6 %), kun sen vuonna 2022 ennustetaan olevan 195,7 miljoonaa (50,3 %). Suunnitelmavuonna 2024 toimintakate paranee ja on 226,6 miljoonaa (52,3 %) ja vuonna 2025 238,8 miljoonaa (53,3%).

Nettorahoituskulut vuonna 2023 ovat 72,0 miljoonaa, mikä on 5,6 miljoonaa vuoden 2022 ennustettua tasoa vähemmän. Korkokuluista 59,8 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, on 0,5 % vuonna 2022 ja vuosina 2023–2024 1% ja vuonna 2025 1,5%. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,7 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuodelle 2023 ja vuosille 2024 sekä 2025 1,5 miljoonaa. Suunnitelmakaudella nettorahoituskulut kasvavat, ollen vuonna 2025 yhteensä 76,5 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2023 vuosikate on 144,2 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 280 miljoonaa euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla tasolla nostetaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 432,8 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos vuonna 2023 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 7,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, vuonna 2024 2,6 miljoonaa ylijäämäinen ja vuonna 2025 8 miljoonaa ylijäämäinen.

Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten jälkeen tilikauden alijäämä on 7,4 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään 10 vuoden investointiohjelmaan. Vuonna 2023 investoinnit ovat yhteensä 204,6 miljoonaa euroa, josta 177,0 miljoonaa on vesihuollon ja 22,9 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 4,7 milj. euroa.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen pudottaa vesihuollon kokonaisinvestointien määrän suunnitelmakauden vuosilla keskimäärin noin 180 milj. euroon vuodessa. Jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin (kaupunkilähtöiset investoinnit) jatkuvat korkealla tasolla, joka vaikuttaa HSY:n vesihuollon investointitarpeisiin. Erityisesti suuret raidehankkeet nostavat näiden investointien määrää. Tämä nostaa erityisesti johtosiirtojen ja osin verkostojen saneerausinvestointien kustannuksia.

Suunnitelmakaudella jatkuvat Kruunusiltojen ja Kalasataman raitiotiehankkeet ovat tyyppiesimerkkejä kauden raidehankkeista. Lisäksi on varauduttu Espoon kaupunkiradan aiheuttamiin johtosiirtoihin.

Kaupunkilähtöisten investointien säilyessä edelleen suurina on HSY:n vesihuolto sopeuttanut investointejaan siirtämällä eteenpäin omia vesihuoltolähtöisiä hankkeitaan. Tästä huolimatta myös vesihuoltolähtöisten investointien taso säilyy suhteellisen vakaana. Tämä johtuu muutamasta suuresta hankekokonaisuudesta, joiden viivästyttäminen on hankalaa tai epätarkoituksenmukaista.

Rahoitus:

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2022 lopussa ennusteen mukaan noin 756 miljoonaa, mikäli vuoden 2022 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteiden mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 433 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 267 miljoonalla, josta 78 miljoonaa euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 999 miljoonaa euroa. Nykyisen kaltaisen investointitason jatkuminen tuo merkittävää painetta asiakasmaksujen korotuksille kummallakin toimialalla.

Lähivuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste tulee heikkenemään suunnitelmakausilla, ollen vuoden 2024 lopussa 25,7 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 27,7 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset 2024-2025 kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 1,828 miljardia euroa ja taloussuunnitelman mukaan se on vuoden 2025 lopussa 2,053 miljardia euroa.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä jatkaa erinomaista työtä luotettavana vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana. Palvelut vastaavat myös hyvin toimintaympäristön muutoksiin ja ajankohtaisiin haasteisiin.

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 – 2025 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti. Myös vuoden 2030 strategian tavoitteet on valittu hyvin. Toiminnan suuntaa tulee ohjata taloudellisesti kestävämmälle pohjalle niin, että maksutuotoilla voitaisiin pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kaikki kustannukset.

Vesihuollon investointiohjelman laadinnassa on päädytty investointitasoon, jossa kohtuullisin taksakorotuksin voidaan turvata vesihuoltotoiminnan kehittäminen ja toimitusvarmuuden turvaaminen ilman, että kuntayhtymän taloudellinen suoriutuminen vaarantuisi suuren investointitarpeen ja siitä seuraavan rahoituskulujen kasvun kattamisen vuoksi. Jatkossa on kuitenkin tarpeen tarkastella kriittisesti kuntayhtymän investointimenojen, velkaantumisen ja taksapolitiikan tasapainoa.

Investointitason mitoitusta on tarkasteltu talousmallin kautta huolellisella tavalla. Investointitaso jatkuu korkeana vielä vuonna 2023 ja tasaantuu seuraavina vuosina edellisiä vuosia hieman matalammalle tasolle.

Pidemmällä aikavälillä tulee tähdätä rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot voitaisiin mahdollisimman paljon kattaa tulorahoituksella.

Vesitaksoihin on nyt laskettu alustava 3 % reaalkorotus inflaatiovaikutuksen 4 % lisäksi. Tavoitteena tulisi edelleen olla sekä tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen ja toiminnan tuottavuuden tason nostaminen 1,5 % vuosittain että toiminnan, etenkin investointitason, mitoittaminen rahoituksellisesti kestävämmälle tasolle. Kauniainen toteaa, että myös jäsenkuntien tulee huolehtia siitä, että kaupunkilähtöisten vesihuoltoinvestointien taso pysyy maltillisena.

Kauniainen muistuttaa, että vesihuollon taksojen määrittelyssä tulee ottaa huomioon uusi taksarakenne sovitulla tavalla siten, että hulevesitaksan eriyttäminen ei saisi nostaa asiakkailta perittäviä maksuja. Vesijohtoverkoston hävikin (vuotovesien minimointi) pienentämiseksi tulee jatkaa toimenpiteiden tehostamista, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin.

Vesihuollon toimialan suunnitelmakauden keskeisinä strategisena päämääränä on Turvattu juomavesi, missä keskitytään talousveden tuotannon ja jakelun korkeaa 24/7 toimintakykyä edelleen varmistaviin ja kehittäviin toimenpiteisiin.

Kasvaneeseen hybridivaikuttamisen uhkaan on reagoitu parantamalla toimintavarmuutta sekä tehostamalla kriittisten kohteiden teknistä ja fyysistä suojausta. Tämän huomioon ottaminen on entistäkin tärkeämpää ja asiaan tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkoston korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkoston korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Jätehuollon investointiohjelma vastaa yhteiskunnan tiukentuviin lainsäädännön vaatimuksiin ja samalla kuntayhtymä toimii myös aktiivisena edelläkävijänä muun kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden tuntuvan lisäämisen edistämässä toimialueellaan.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan edelleen laskevan mutta hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrät jatkavat kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin.

Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistelee jätemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla, joka vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Jätehuollon toimiala on ennakoanut kiitettävällä tavalla alan jatkuvasti tiukentuvaa lainsäädäntöä ja edistänyt hyvin kiertotalouden päämääriä.

Suunnitelmakaudella ei ole odotettavissa merkittäviä toimintaan vaikuttavia lainsäädännöllisiä muutoksia, mutta parhaillaan päivitysprosessissa oleva yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistus voi tuoda tullessaan lisäpaineita esimerkiksi jäteveden haitallisten aineiden (esim. lääkaineet) poiston toteuttamiseksi suunnittelukauden loppupuolella tai sen jälkeen. Lannoitelainsäädäntö on kansallisesti harmonisoitumassa ja vaikutukset yhdyskuntalietepohjaisten tuotteiden käytön osalta ovat vielä avoinna. Lietteiden jatkojalostukseen ja myyntiin voi lainsäädännön muutoksilla olla vaikutuksia, jotka lisäävät käyttö- tai investointikustannustarpeita. Tilanteen ollessa vielä epäselvä, varautumia esimerkiksi investointiohjelmaan ei ole tehty. Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä koko pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa. Tämä on arvokas tuki kuntien hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toiminta on hyvää vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteensovittamisessa. Yhteistyötä on myös syvennetty kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa ja saatu kustannustehokkuutta parannettua.

Myös muu kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken on toimivaa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

HSY lausuntopyyntö 17.6.2022
otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta
alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025

Jakelu:

Kaupunginhallitus